



STORTINGET

Innst. 39 L

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra Stortingets presidentskap

Storingsvedtak 855 (2022–2023), jf. Innst. 499 S (2022–2023)

Innstilling fra Stortingets presidentskap om lov om endringer i stortingsgodtgjørelsesloven (avvikling av ordningen med pendlerdiett og ordningen med feriepenger for avtroppende representanter)

Til Stortinget

1. Bakgrunn

1.1 Innledning

Stortingets presidentskap legger med dette frem forslag til endringer i lov 20. desember 2016 nr. 106 om godtgjørelse for stortingsrepresentanter (stortingsgodtgjørelsesloven).

Stortingets presidentskap oppnevnte i november 2021 et utvalg til å gjennomgå reglene for Stortingets pendlerboliger («Pendlerboligutvalget»). I desember 2021 utvidet presidentskapet mandatet til å gjelde «alle økonomiske ordninger for stortingsrepresentantene». For å reflektere det utvidede mandatet ble navnet på utvalget endret til Utvalget for ekstern gjennomgang av økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter («Representantordningsutvalget»).

Utvalget leverte 2. mai 2022 en delrapport (Dokument 18 (2021–2022))¹. I delrapporten la utvalget frem forslag til seks overordnede prinsipper utvalget mener bør gjelde for stortingsrepresentantenes økonomiske ordninger. Utvalget leverte sin endelige rapport – Dokument 18 (2022–2023)² – 31. januar 2023.

Stortinget behandlet 15. juni 2023 Innst. 499 S (2022–2023) om økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter. Presidentskapet varslet at forslag til en ny lov om de økonomiske ordningene vil bli lagt frem for Stortinget som en egen sak senere. Presidentskapet foreslo imidlertid å avvikle ordningen med feriepenger for avtroppende representanter og ordningen med pendlerdiett allerede i inneværende periode. Stortinget fattet ved behandlingen blant annet følgende vedtak, i tråd med innstillingen fra Stortingets presidentskap:

«Stortinget ber presidentskapet legge frem forslag til endringer i gjeldende stortingsgodtgjørelseslov høsten 2023 som innebærer at ordningen med pendlerdiett og ordningen med feriepenger for stortingsrepresentanter som trer ut av Stortinget, avvikles i inneværende stortingsperiode.»

I denne innstillingen følger presidentskapet opp Stortingets vedtak.

1.2 Pendlerdiett

Etter stortingsgodtgjørelsesloven § 10 sjuende ledd kan representanter som er å anse som pendlere, kreve pendlerdiett for de døgn de oppholder seg i pendlerboligen i forbindelse med utøvelsen av stortingsvervet, forutsatt at de oppfyller skatterettslige krav til å være pendler. Formålet med pendlerdietten er å kompensere for kostnader ved å ha to husholdninger. Pendlerdiett gis per døgn representanten oppholder seg i pendlerboligen i forbindelse med utøvelsen av vervet. Pendlerdiett tilsvarer den alminnelige satsen for opphold på hybel eller brakke med kokemuligheter, fastsatt årlig av Skat-

1. <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Dokumentserien/2021-2022/dok18-202122/>

2. <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Dokumentserien/2022-2023/dok18-202223/>

tedirektoratet, for tiden 98 kroner. Pendlerdiett er skattepliktig inntekt.

Representantordningsutvalget mente at kostnaden ved diett i to husholdninger fremfor én husholdning er så liten at ordningen burde avvikles.

Presidentskapet sluttet seg i Innst. 499 S (2022–2023) om økonomiske ordninger for stortingsrepresentanter (oppfølging av representantordningsutvalgets rapporter) til utvalgets forslag om å avvikle ordningen med pendlerdiett. Stortinget vedtok deretter 15. juni 2023 å be presidentskapet høsten 2023 legge frem forslag til endringer i gjeldende stortingsgodtgjørelseslov som innebærer at ordningen med pendlerdiett avvikles i inneværende stortingsperiode.

1.3 Feriepenger

Stortingsrepresentanter har formelt ikke ferie, og de mottar derfor godtgjørelse i alle årets tolv måneder. Siden de mottar godtgjørelse i alle årets måneder, får de ikke feriepenger de første tre årene de er stortingsrepresentanter.

Det følger imidlertid av stortingsgodtgjørelsesloven § 14 første ledd at representanter som etter valg ikke fortsetter på Stortinget, mottar feriepenger i januar påfølgende år. Dette gjelder selv om de ikke ble trukket for ferie dette året. Feriepengene beregnes etter hovedtariffavtalen i staten, for tiden tolv prosent av opptjent feriepengegrunnlag siste år. Opptjeningsgrunnlaget er godtgjørelsen de første tre kvartalene av året og eventuell fratredelsesyttelse siste kvartal av det siste året. Det samme gjelder for fast møtende vararepresentanter som trer ut mellom 1. juli og 31. desember.

Representantordningsutvalget fant det lite rimelig at representantene først mottar godtgjørelse i tolv måneder og deretter feriepenger beregnet på grunnlag av godtgjørelse for det samme året. Utvalget viste til at stortingsrepresentantene mottar godtgjørelse, som ikke gir grunnlag for opptjening av feriepenger, og ikke lønn. Utvalget mente at rettigheten ikke er i tråd med de ordningene som gjelder ellers i samfunnet, og foreslo derfor å oppheve opptjeningen av feriepenger for innvalgte stortingsrepresentanter og fast møtende vararepresentanter som trer ut mellom 1. juli og 31. desember.

Presidentskapet sluttet seg i Innst. 499 S (2022–2023) til utvalgets forslag og varslet at det høsten 2023 ville komme tilbake til opphevelsen i en egen innstilling om endringer i gjeldende stortingsgodtgjørelseslov. Presidentskapet varslet også at det ville vurdere å gi en overgangsordning for fast møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget før valget i 2025.

2. Presidentskapets merknader

2.1 Avvikle pendlerdiett

Presidentskapet viser til Stortingets vedtak 15. juni 2023 og foreslår å oppheve den retten til pendlerdiett om følger av stortingsgodtgjørelsesloven § 10 sjuende ledd. Presidentskapet foreslår at opphevelsen trer i kraft straks.

2.2 Avvikle feriepenger for faste stortingsrepresentanter som trer ut av Stortinget etter valg og fast møtende vararepresentanter som trer ut mellom 1. juli og 31. desember

Presidentskapet viser til Stortingets vedtak 15. juni 2023 og foreslår å oppheve retten til feriepenger for stortingsrepresentanter som følger av stortingsgodtgjørelsesloven § 14 første ledd. Presidentskapet mener at en slik endring ikke vil rammes av Grunnlovens forbud om tilbakevirkning. Endringen er generell og får virkning på lik måte for alle representanter som trer ut av Stortinget etter valget i 2025. Stortingsrepresentanter som er innvalgt i stortingsperioden 2021–2025, har dessuten vært kjent med forslaget om å avvikle feriepenger helt siden Representantordningsutvalgets enstemmige forslag ble lagt frem i Dokument 18 (2021–2022) i mai 2022, det vil si i ca. tre og et halvt år før en eventuell endring trer i kraft. Representantene har derfor hatt god tid til å tilpasse seg endringene. Presidentskapet viser videre til at feriepenger når en representant går ut av Stortinget etter valg, utgjør en relativt begrenset andel av den samlede godtgjørelsen representantene mottar i løpet av en stortingsperiode, og at representantene på generelt grunnlag må være forberedt på at godtgjørelsen kan bli redusert.

Presidentskapet mener at endringen bør omfatte fast møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget i juli, august eller september 2025. Disse bør likebehandles med innvalgte representanter som fratrer etter stortingsvalget høsten 2025. Presidentskapet viser i den forbindelse til at fast møtende vararepresentanter gjennomgående sammenlignes med stortingsrepresentanter i stortingsgodtgjørelsesloven.

Forutberegnelighetshensyn tilsier imidlertid at det ikke nå vedtas endringer med virkning for fast møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget i perioden 1. juli til 31. desember 2024. Presidentskapet viser til at disse representantene ikke har like lang tid til å innrette seg ved sparing eller lignende sammenlignet med fast møtende vararepresentanter som trer ut i juli,

august eller september 2025, og innvalgte representanter som fratrer først etter valget.

2.3 Foreløpig videreføring av feriepen- ger for innkalte vararepresentan- ter og fast møtende vararepresentanter som fratrer mellom 1. januar og 30. juni

Innkalte vararepresentanter fungerer normalt ikke i vervet, eller mottar godtgjørelse, i perioden fra Stortingets forhandlinger avbrytes i juni til forhandlingene avsluttes siste hverdag i september. I disse plenumsfrie periodene antas vararepresentanten å gå tilbake til sitt ordinære arbeid og motta ordinær lønn. Dette er på tidspunktet arbeidstakere i Norge normalt avviker sommerferie. Dersom vararepresentanter ikke opparbeider feriepen-
ger av godtgjørelsen under funksjonstiden på Stortinget, vil vedkommende få reduserte feriepen-
ger sammenliknet med om de hadde vært i sitt ordinære arbeid. Innkalte vararepresentanter kan heller ikke planlegge eller forutse varigheten av fungering i vervet. Tilsvarende gjelder for fast møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget før 30. juni.

Presidentskapet foreslår derfor å videreføre feriepen-
ger for denne gruppen for resten av innværende periode. Presidentskapet vil komme tilbake til den mer prinsipielle problemstillingen om hva som skal gjelde fra og med neste stortingsperiode, i ny stortingsgodtgjørelseslov. Arbeids- og inkluderingsdepartementet har meddelt EFTAs overvåkningsorgan at Norge nå vil utrede og vurdere den norske ferieloven, og det fremstår etter presidentskapets syn naturlig å avvente eventuelle endringer i ordningen som følge av dette arbeidet.

3. Presidentskapets tilråding

Tilrådingen fremmes av et samlet presidentskap.

Presidentskapet viser til ovenstående og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i stortingsgodtgjørelseloven

I

I lov 20. desember 2016 nr. 106 om godtgjørelse for stortingsrepresentanter gjøres følgende endringer:

§ 10 sjuende ledd og § 14 første ledd oppheves.

Nåværende § 14 andre til fjerde ledd blir første til tredje ledd og skal lyde:

Innkalte vararepresentanter får feriepen-
ger på siste ordinære utbetalingsdag før avbrytelse av Stortingets forhandlinger i juni. Feriepengegrunnlaget beregnes på grunnlag av den mottatte godtgjørelsen i foregående kalenderår. Leddet her gjelder tilsvarende for fast møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget mellom 1. januar og 30. juni.

For valgte stortingsrepresentanter som trer ut av Stortinget utenom valg, eller innvilges permisjon ut valgperioden, gjelder samme regler som for fast møtende vararepresentanter som trer ut av Stortinget.

Stortingsrepresentanter som trer inn i regjeringen, har ikke krav på feriepen-
ger. Feriepen-
ger ytes heller ikke til innkalte vararepresentanter som etter beslutning av Stortingets presidentskap beholder godtgjørelsen i perioden etter at Stortinget har avbrutt forhandlingene i juni. *Disse mottar feriepen-
ger etter satsene fastsatt i Hovedtariffavtalen i staten i januar påfølgende år. Feriepengegrunnlaget beregnes på grunnlag av godtgjørelsen utbetalt i siste kalenderår, inkludert eventuell fratredelsesytelse etter § 15.*

II

1. Loven trer i kraft 1. januar 2024.
2. Endringene i § 14 gjelder ikke for fast møtende vararepresentanter som fratrer i perioden 1. juli 2024 til 31. desember 2024.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 9. november 2023

Masud Gharahkhani

Svein Harberg

Nils T. Bjørke

Morten Wold

Kari Henriksen

Ingrid Fiskaa

